

אף על פי פרק חמישי כתובות

סב.

עין משפט נר מצוה

צב א ב מ"י פ"ד מהל'
אשוח ה' א סג
לאון פל טוש"ע אה"ע
קימן עו סעי' א:
צב ג מ"י שס טוש"ע שס
סעי' ב:

תוספות ר"ד

ברני: הטיילים וכו'. כי
אתא רב דימי אמר כגון
מפני דמערבא: הפועלים
וכו'. אמר ר"פ לאביי
איכפל תנא לאשמועינן
במדיר את אשתו טייל
ופועל פ"י דלא מתוקמא
מתני' דקתני שבת א'
אלא בטיילים ופועל
דאי חמורין א' בשבת
וכ"ש ספנין וגמלין ות"ח
נמי א' בשבת א"ל

אורחא דמילתא. דרך ארץ שלל ישא עליו חטא ואפי' הוא יכול
לפתותה שמתן לו רשות: **לכל דבר המחלוקת הצאה והיוצאת חדש**
חדש. בדברי הימים במחלוקת שהיו עובדים את דוד כל מחלוקת
חדש. ואע"ג דמשמעוהא דעניינא משמע שלל היה פורש מציתו
אלא חדש אחד בשנה ואין ללמוד
משם אלא חדש כאן וי"א חדשים
צביתו רב קרא יתירא דהצאה
והיוצאת דריש דהוא ליה למכתב
המשרתים את המלך לכל דבר
המחלוקת חדשי השנה וכתב דבר
המחלוקת הצאה והיוצאת חדש צדש
לכל חדשי השנה משמע שהיו שמי
מחלוקת נזכרים ומשרתים שמשרתים
עם השאר זו ו' חדשים צביתו זו ו'
חדש צדש הרי חדש צבית המלך
וחדש צביתו ואף כאן חדש צבית רבו
וחדש צביתו: **ושנים חדשים צביתו.**
האיש צביתו. שהרי ל' ארץ איש היה
המס וישלחם לצבונה עשרת אלפים
צדש כשמחליפין אלו הולכין עשרת
אלפים אחרים וצדש השלישי עשרת
אלפים שלישי נמלא שעמדו הראשונים
צביתם צ' חדשים וכן כולם צביתו
כך: **שאפשר ע"י אחרים.** לפי מנין
החליפות כך היו עולים: **שאי הסס**
דאית ליה הרווחה. שהיו נהנים מצבית
המלך ואיכא רווח צביתא לפיכך מקצלת
עליה שיהי צבית המלך [חדש] אחד
משני חדשים שכיון שיש לו שכר יש לה
מונוות ממונוות ותכשטין אצל ת"ת
מזוה דליה הוא: **אנחה שונתה כו'.**
אידי דאפילו זה רב ורבי יוחנן
דדרשא דקרא נקט לה נמי הכא:
מתנים. בצלמא הגוף: **דשן זה.**
הורגלו זה כמו כיון דדש דש (גיטין
דף נ"ו): **דמלפא חללי לא צהסא.** אשה
הלימודת לשכל צבית לקודם אינה
תמיכה ומפחדת צבית א' מהס שכר
לימודת: **צני פירק.** תלמידים שהרצ
מזוי להם צביתן ושונים פרקם ולנים
צביתם: **מאן דקצינ צהן.** צבילס
נאמר לצביל אומניות: **שוא לכס**
משכימי קוס מאחרי שבת. למלאכת
הרשות אוכלי לחמם צביל כן יתן
הקצ"ה לידדו שנה למי שמנוד
לכבודו ולמונוות שניה: **מנודות**
שניה. ממתנות את צביליהן שהן
צבית רבס ושונים פירקס. אלמא
צבית שניה עודן צבית רבן ואת
אמרת יש להן פנאי לעונה בכל לילה:
רב שמואל צר שילת. מלמד תינוקות
היה ומתפרנס מהן כדאמר' צנערה
שנתפתתה (שילת): **ולא חליף פריסקא**
דמלכא אצביה. אין שליח מלך
פרס עובר על פתחו לשאלו לו עבודת
המלך שאין עין המלך עליו שאינו
עשיר צביתיהם: **מפני דמערבא.**
צני ארץ ישראל מעוגנים במלכא
ומשתה לך הם צריאים וצבילי כח
לתשמיש: **איפחית צי צבני.** תחת
המרחצאות יש חלל שהמים נופלים
שם: **אפסיקא.** העלה את העצדים
צידו אחת וצבניה היה מטפס ועולה
צעמוד: **מאחר דהכי.** שצעל כח

א) צביתו נח. ב) נע"י
פירוש צביתן ערך תכל
צ"ה) א) נע"י נגדה דיומא
סי' סו וצביתו ע"ה. ד) נג"י
הערך דקרא פ"י חל של
מלך. ו) נג"י הערך צביתן
תל ח' ובי מאחר דמילת
דמר כולי האי ל"ל למר
למסמיה. יס לכל ידי
תרגום אית חילא צבילי
ו) נע"י.

תורה אור השלם

1. ובני ישראל למספרם
ראשי האבות ושרי
האלפים והמאות
ושטריתם המשרתים את
המלך לכל דבר
המחלוקת והיוצאת
חדש צבית המלך
לכל חדשי השנה
המחלוקת האחת עשרים
וארבעה אלף:
דברי הימים א כו א
2. וישלחם לצבונה
עשרת אלפים בחדש
חליפות חדש יהיו
בצבונן שנים חדשים
על בבייתו ואדניקם על
המס: מלכים א ח כח
3. ואתה בן אדם האנך
בשברון מחנים
ובמרידות תאנך
לעציתם:
יחזקאל כא יא
4. וזה כי יאמרו אליך
על מה אתה נאנך
ואמרת אל שמועה כי
באה ונמס כל לב ורפו
כל ידים ובהתה כל רוח
וכל בריבם תלכנה מים
נהג באה ונהגתה נאם
אדני אלהים:
יחזקאל כא יב
5. שוא לכם משכימי
קוס מאחרי שבת אכלי
לחם העצבים בן יתן
לידדו שנה:

אלא אורחא דמילתא במה. פ"י צקונטרס שלל ישא עליו חטא ואפי'
הוא יכול לפתותה וא"ת והיאך יא' ר"ע וכל הנהו דלקמן וי"ל
דהתם בלא פתוי היו שמחות שהיו צביליהן הולכין ללמוד תורה ולהיות
תלמידי חכמים ואדרבה אדעתא דהכי נשאו שילכו ללמוד תורה ונראה
לר"י דאפועלים קאי ולא אתלמידים

דהא אפי' שלל צרשות יואלץ לעולם
ל' יוס ויחזור צביתו יוס אחד והכא
קרא קאמר חדש צביתו או צ' חדשים
למ"ד דאע"פ שהוא צרשות אלא
אפועלים קאי וקרא נמי דמיתתי
צפועלים איירי וא"ת והיכי קאמר
בסמך שמי התם דאית להו רווחא
פועלים דמתני' נמי אית להו רווחא
וי"ל רווחא דהתם דמלאכת המלך
נפיש: **שאני שמועת בית המקדש**
דתיקפא מובא. וא"ת וזה הא קרא
דואמה בן אדם האנח צביתו מתנים
צני צהמ"ק כתיב דכתיב צבית' והיה
כי יאמרו אליך על מה אתה נאנח אל
שמועה כי באה ונמס כל לב ורפו כל ידים
וכהתה כל רוח וכל בריבם תלכנה מים ורבי
יוחנן נמי הכתיב בשברון מתנים ההיא דכי
מתחלא ממתנים מתחלא ורב נמי הכתי' ונמס
כל לב ורפו כל ידים וכהתה כל רוח שאני
שמועה דבית המקדש דתיקפא מובא ההוא
ישראל ועובד כוכבים דהוו קאולי באורחא
בהדי הדדי לא אימצו עובד כוכבים
לסגויי בהדי ישראל אדכריה חורבן בית
המקדש נגיד ואיתנה ואפ"ה לא אימצו
עובד כוכבים לסגויי בהדיה א"ל לאו אמריתו
אנחה שוברת חצי גופו של אדם א"ל ה"מ
מילתא דחתי אבל הא דשנן בה לא דאמרי
אינשי דמלפי תכלי לא א' בהתה: **הטיילין**
בכל יום: מאי טיילין אמר רבא בני פירקי
א"ל אבי מאן דכתיב בהו שוא לכם משכימי
קוס מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים בן יתן
לידדו שנה ואמר רב יצחק אלו נשותיהן
של ת"ח שצביתיהן שניה מעניניהם בעוה"ז
ובאות לחי העוה"ב ואת אמרת בני פירקי אלא
אמר אביי בדרב דאמר רב כגון רב שמואל
בר שילת דאכיל מדרייה ושתי מדרייה וגוי
בטולא דאפדניה ולא חליף פריסתקא
דמלכא אצביה כי אתא רבין אמר יכגון מפני
דמערבא ר' אבהו הוה קאי בי באני הוו סמכי
ליה תרי עבדי איפחית בי באני מתותיה
איתרמי ל' עמודא סליק ואסקינהו ר' יוחנן
הוה קסליק בדרגא הוו סמכי ליה רב אמי ורב
אסי איפחיתא דרגא תותיה סליק ואסקינהו
אמרי ליה רבנן וכו' מאחר דהכי למה ליה
למיסמכיה אמר להו א"כ מה אניה לעת
זקנה: והפועלים שתיים בשבת: והתניא
הפועלים אחת בשבת א"ר יוסי ברבי חנינא
לא קשיא כאן בעושיין מלאכה בעירין כאן
בעושיין מלאכה בעיר אחת תניא נמי הכי
הפועלים שתיים בשבת במה דברים אמורים
בעיר אחת אחת בשבת: החמרים אחת
רב חנן לאביי איכפל תנא לאשמועינן

צית המקדש:
על שם שדרכם צבילא
דאפדנייהו:

מנודות שניה מעניניהם.

צביתו דאפי' שניה אחת אמאי
מנודות שניה הא אין דרך ליכנס
צבית צבילת: **והתניא הפועלים**
אחת בשבת. מרישא דקתני הפועלים
שבת אחת לא מני למיפך דרישא
לאו צבית עונה מיירי אלא אדרבה
אשמועינן דשרי לשנות ולצטל עונה
ממה שהיה מנהגם תחלה אלא
מצרייתא פריך שפיר דאריי צבית
עונה האמורה צבורה ולא צבילת
שלל צרשות מדקתני אחת צבית ולא
קתני שבת אחת כמו צבית' ומשני
דבעושה מלאכה צבית אחת איירי
והיה דרכם ומנהגם כך וא"ת מאי
אירא כשמנהגם כך אפי' לשנות יכולין
שבת אחת דפרישית צבית' וי"ל
דצביתא קמ"ל דאע"פ שמנהגם כך
לעשות מלאכה צבית אחת אס רואי'
לשנות ולשהות יותר אין הרשות צידס
ור"י צ"ר צבית היה אומר ד' מדות
צפועלי' דהעושיין מלאכה צביתן שמים
צבית דמתנן צבית' וצביתא צביתן
מלאכה צבית אחת וחורין בכל יוס
לציתם אחת צבית לפי שיש להם
טורח הדרכ אלא אומת שאין חורין
לציתם צין היה מנהגם צין לא היה
כמו רישא דמתני' דקתני יואלץ שבת
אחת משמע שהן כל ז' צביתן
וחורין בכל יוס שמיני אלא ר"י
לא פירש אלא צ' מדות שמים
צבית ואחת צבית דפרישית:

בשבת: אמר ליה רבה בר
טייל ופועל אמר ליה לא
אבולוהו

אכילא
הנא לאשמועינן טייל ופועל. תנא דקתם לעיל [סא:] המדיר את אשתו צית הלל אומרים שבת אחת אין לו לומר זאת לא בספן
ולא בגמל ולא צבית ולא צבילת חכמים שהרי א' [אף החמרים] עונתו אחת צבית וצביל יוס אחד יואלץ ויתן תכונה הרי
עונתו משעבד לשעבד וכו"ש גמל וספן אין צביל הוא אלא טייל ופועל העושה מלאכה צביתו שדרכו לשמש שמים צבית:
אכילא